

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

(Θεσσαλονίκη. Μάης τοῦ 1936. Μιά μάνα, καταμεσῆς τοῦ δρόμου, μοιρολογαίει τό σκοτωμένο παιδί της. Γύρω της καί πάνω της, βουϊζουν καί σπάζουν τά κύματα τῶν διαδηλωτῶν — τῶν ἀπεργῶν καπνεργατῶν. Ἐκεῖνη συνεχίζει τό θρήνο της):

. I .

Γιέ μου, σπλάχνο τῶν σπλάχνων μου, καρδούλα τῆς καρδιάς μου,
πουλάκι τῆς φτωχιάς αὐλῆς, ἀνθέ τῆς ἐρημιᾶς μου,

Πῶς κλεῖσαν τά ματάκια σου καί δέ θωρεῖς πού κλαίω
καί δέ σαλεύεις, δέ γρικᾶς τά πού πικρά σοῦ λέω;

Γιόχα μου, ἐσύ πού γιάτρευες κάθε παράπονό μου,
πού μάντευες τί πέρναγε κάτου ἀπ' τό τσίνορό μου,

Τώρα δέ μέ παρηγοῶς καί δέ μοῦ βγάξεις ἄχνα
καί δέ μαντεύεις τίς πληγές πού τρῶνε μου τά σπλάχνα;

Πουλί μου, ἐσύ πού μοῦ ἔφερνες νεράκι στήν παλάμη
πῶς δέ θωρεῖς πού δέρνουμαι καί τρέμω σάν καλάμι;

Στή στράτα ἐδῶ καταμεσῆς τ' ἄσπρα μαλλιά μου λύνω
καί σοῦ σκεπάζω τῆς μορφῆς τό μαραμένο κρίνο.

Φιλῶ τό παγωμένο σου χειλάκι πού σωπαίνει
κι εἶναι σά νά μοῦ θύμωσε καί σφαλιγμένο μένει.

Δέ μοῦ μιλεῖς κι ἡ δόλια ἐγώ τόν κόρφο, δές, ἀνοίγω
καί στά βυζιά πού βύζαξες τά νύχια, γιέ μου, μπήγω.

. III .

Μαλλιά σγουρά πού πάνω τους τά δάχτυλα περνοῦσα
τίς νύχτες πού κοιμόσουνα καί πλάι σου ξαγρυπνοῦσα,

Φρύδι μου, γαῖτανόφρυδο καί κοντυλογραμμένο,
— καμάρα πού τό βλέμμα μου κούρνιαζε ἀναπαμένο,

Μάτια γλαρά πού μέσα τους ἀντίφεγγαν τά μάκρη
πρωينوῦ οὐρανοῦ, καί πάσκιζα μήν τά θαμπώσει δάκρυ,

Χείλι μου μοσκομύριστο πού ως λάλαγες άνθίζαν
λιθάρια καί ξερόδεντρα κι ἀηδόνια φτερουγίζαν,

Στήθια πλατιά σάν τά στρωτά φτερούγια τῆς τρυγόνας
πού πάνωθῆ τους κόπαζε κι ἡ πίκρα μου κι ὁ ἀγώνας,

Μπούτια γερά σάν πέρδικες κλειστές στά παντελόνια
πού οἱ κόρες τά καμάρωναν τό δεῖλι ἀπ' τά μπαλκόνια,

Κι ἐγώ, μή μοῦ βασκάνουνε, λεβέντη μου, τέτοιο ἄντρα,
σοῦ κρέμαγα τό φυλαχτό μέ τή γαλάζια χάντρα,

Μυριόριζο, μυριόφυλλο κι εὐωδιαστό μου δάσο,
πῶς νά πιστέψω ἢ ἄμοιρη πῶς μπόραε νά σέ χάσω;

. VI .

Μέρα Μαγιοῦ μοῦ μίσεφες, μέρα Μαγιοῦ σέ χάνω,
ἀνοιξη, γιέ, πού ἀγάπαγες κι ἀνέβαινες ἀπάνω

Στό λιακωτό καί κοίταζες καί δίχως νά χορταίνεις
ἄρμεγες μέ τά μάτια σου τό φῶς τῆς οἴκουμένης

Καί μέ τό δάχτυλο ἀπλωτό μοῦ τά 'δειχνες ἕνα ἕνα
τά ὅσα γλυκά, τά ὅσα καλά κι ἀχνά καί ροδισμένα

Καί μοῦ 'δειχνες τή θάλασσα νά φέγγει πέρα, λάδι,
καί τά δεντρά καί τά βουνά στό γαλανό μαγνάδι

Καί τά μικρά καί τά φτωχά, πουλιά, μερμήγκια, θάμνα,
κι αὐτές τίς διαμαντόπετρες πού ἴδρωνε δίπλα ἢ στάμνα.

Μά, γιόκα μου, κι ἄν μοῦ 'δειχνες τ' ἀστέρια καί τά πλάτια,
τά βλεπα ἐγώ πιό λαμπερά στά θαλασσιά σου μάτια.

Καί μοῦ ἱστοροῦσες μέ φωνή γλυκιά, ζεστή κι ἀντρίκεια
τόσα ὅσα μήτε τοῦ γιालοῦ δέ φτάνουν τά χαλίκια

Καί μοῦ 'λεες, γιέ, πῶς ὄλ' αὐτά τά ὠραῖα θά 'ναι δικά μας,
καί τώρα ἐσβήστης κι ἔσβησε τό φέγγος κι ἡ φωτιά μας.

. XV .

Στό παραθύρι στέκοσουν κι οἱ δυνατές σου οἱ πλάτες
φράζαν ἀκέρια τήν μπασιά, τή θάλασσα, τίς τράτες

Κι ὁ ἴσχιος σου σάν ἀρχάγγελος πλημμύριζε τό σπίτι
καί κεῖ στ' αὐτί σου σπίθιζε ἡ γαζία τοῦ ἀποσπερίτη.

Κι ἦταν τό παραθύρι μας ἡ θύρα ὄλου τοῦ κόσμου
κι ἔβγαζε στόν παράδεισο πού τ' ἄστρα ἀνθίζαν, φῶς μου.

Κι ὡς στέκοσουν καί κοιτάζεις τό λιόγερμα ν' ἀνάβει,
σάν τιμονιέρης φάνταζεις κι ἡ κάμαρα καράβι.

Καί μέσ στό χλιό καί γαλανό τό ἀπόβραδο — ἔγια λέσα —
μέ ἀρμένιζες στή σιγαλιά τοῦ γαλαξία μέσα.

Καί τό καράβι βούλιαξε κι ἔσπασε τό τιμόνι
καί στοῦ πελάγου τό βυθό πλανιέμαι τώρα μόνη

Κι ἀκόμα μήτε νά πνιγῶ, μήτε ν' ἀνέβω πάνω·
κάνω ἀπό κάπου νά πιαστῶ καί φύκι μόνο πιάνω.

Τό φύκι σπάει κι ὁ ὠκεανός μέ σέρνει στά νερά του
κι οὐδέ γνωρίζω τώρα ποιό τό πάνω, ποιό τό κάτω.

. XVII .

Βασίλειφες, ἀστέρι μου, βασίλειφε ὅλη ἡ πλάση,
κι ὁ ἥλιος, κουβάρι δλόμαυρο, τό φέγγος του ἔχει μάσει.

Κόσμος περνᾶ καί μέ σκουντᾶ, στρατός καί μέ πατάει
κι ἐμέ τό μάτι οὐδέ γυρνᾶ κι οὐδέ σέ παρατάει.

Καί δές, μ' ἀνασηκώνουνε· χιλιάδες γιούς ξανοίγω,
μά, γιόκα μου, ἀπ' τό πλάγι σου δέ δύνουμαι νά φύγω.

Ὅμοια ὡς ἐσένα μου μιλᾶν καί μέ παρηγορᾶνε
καί τήν τραγιάσκα σου ἔχουνε, τά ροῦχα σου φορᾶνε.

Τήν ἄχνα ἀπ' τήν ἀνάσα σου νιώθω στό μάγουλό μου,
ἄχ, κι ἕνα φῶς, μεγάλο φῶς, στό βάθος πλέει τοῦ δρόμου.

Τά μάτια μου σκουπίζει τα μιά φωτεινή παλάμη,
ἄχ, κι ἡ λαλιά σου, γιόκα μου, στό σπλάχνο μου ἔχει δράμει.

Καί νά πού ἀνασηκώθηκα· τό πόδι στέκει ἀκόμα·
φῶς ἱλαρό, λεβέντη μου, μ' ἀνέβασε ἀπ' τό χῶμα.

Τώρα οἱ σημαῖες σέ ντύσανε. Παιδί μου, ἐσύ, κοιμήσου,
κι ἐγώ τραβάω στ' ἀδέρφια σου καί παίρνω τή φωνή σου.

. XX .

Γλυκέ μου, ἐσύ δέ χάθηκες, μέσα στίς φλέβες μου εἶσαι.
Γιέ μου, στίς φλέβες ὀλουνηνῶν, ἔμπα βαθιά καί ζήσε.

Δές, πλάγι μας περνοῦν πολλοί, περνοῦν καβαλαραῖοι, —
ὄλοι στητοί καί δυνατοί καί σάν κι ἐσένα ὠραῖοι.

Ἄνάμεσά τους, γιόκα μου, θωρῶ σε ἀναστημένο, —
τό θῶρι σου στό θῶρι τους μυριοζωγραφισμένο.

Κι ἐγὼ ἢ φτωχή κι ἐγὼ ἢ λιγνή, μεγάλη μέσα σ' ὄλους,
μέ τὰ μεγάλα νύχια μου κόβω τῆ γῆ σέ σβώλους

Καί τούς πετάω κατάμουτρα στούς λύκους καί στ' ἀγρίμια
πού μοῦ 'καναν τῆς ὄφης σου τό κρούσταλλο συντρίμμια.

Κι ἀκολουθᾶς καί σύ νεκρός, κι ὁ κόμπος τοῦ λυγμοῦ μας
δένεται κόμπος τοῦ σκοινοῦ γιά τό λαιμό τοῦ ὄχτροῦ μας.

Κι ὡς τό 'θελες (ὡς τό 'λεγες τὰ βράδια μέ τό λύχνο)
ἀσκώνω τό σκεβρό κορμί καί τῆ γροθιά μου δείχνω.

Κι ἀντίς τ' ἀφταιγα στήθια μου νά γδέρνω, δές, βαδίζω
καί πίσω ἀπό τὰ δάκρυα μου τόν ἥλιον ἀντικρίζω.

Γιέ μου, στ' ἀδέρφια σου τραβῶ καί σμίγω τήν ὀργή μου,
σοῦ πῆρα τό ντουφέκι σου κοιμήσου, ἐσύ, πουλί μου.

Ἀθήνα, 1936

ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Θ' ἀφήσω
τῆ λευκή χιονισμένη κορυφή
πού ζέσταινε μ' ἓνα γυμνό χαμόγελο
τὴν ἀπέραντη μόνωσή μου.

Θά τινάξω ἀπ' τούς ὤμους μου
τῆ χρυσή τέφρα τῶν ἄστρων
καθῶς τὰ σπουργίτια
τινάζουν τό χιόνι
ἀπ' τὰ φτερά τους.

Ἔτσι σεμνός ἀνθρώπινος ἀκέριος
ἔτσι πασίχαρος κι ἀθῶος
θά περάσω
κάτω ἀπ' τίς ἀνθισμένες ἀκακίες